

Norsk olje & gass

HOVEDKONTOR /
Postboks 8065, 4068 Stavanger
besøk / Vassbotnen 1, 4313 Sandnes

OSLO /
Postboks 5481 Majorstuen, 0305 Oslo
besøk / Middelthunsgate 27, 0368 Oslo

TROMSØ /
Postboks 448, 9008 Tromsø
besøk / Bankgata 9/11, 9008 Tromsø

TEL / +47 51 86 45 00
www.norskoljeoggass.no
Org.nr.: 956 685 818

Miljødirektoratet
Postboks 5672, Torgarden

7485 Trondheim

Deres referanse

Deres dato

Vår saksbehandler Egil Dragsund

Vår referanse 19-1124

Vår dato 02.04.2019

Norsk olje og gass' høringsinnspill til delrapporten fra Faglig Forum – Særlig verdifulle og sårbare områder (2019)

Norsk olje og gass viser til anmodning om innspill til Faglig forum på rapportserien faggrunnlag for revisjon av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten. Rapporten "Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO)" omtaler oppdatert kunnskap om organismegrupper og påvirkning disse utsettes for innenfor de eksisterende SVOene. I rapporten er det også gjort en vurdering av om verdi og/eller sårbarhet har endret seg siden forrige oppdatering, samt identifisert kunnskapsbehov. Det er i tillegg gjort en vurdering av behovet for å klassifisere nye områder som særlig verdifulle og sårbare. Høringskommentarene er gitt i form av en oppsummering først, etterfulgt av mer detaljerte kommentarer til de ulike delene av rapporten.

Oppsummering:

Norsk olje og gass mener rapporten gir en god beskrivelse av hensikten med SVOene som viktig redskap i en bærekraftig forvaltning av havområdene. Det er i den sammenheng vesentlig for nytten og legitimiteten at de enkelte områdene som pekes ut gis en selvstendig begrunnelse ut i fra de respektive spesifikke og verdifulle egenskapene. Dette er ikke minst viktig for hvilke følger en vurdering av sårbarhet får for alle havnæringenes aktiviteter. I denne sammenheng er vi glade for at rapporten understreker at SVOene er ment å signalisere at det må vises særlig aktsomhet, ikke at det i seg selv legges begrensning på næringsaktivitet. Eventuelle særlige krav til virksomhet må vurderes konkret. Stortingets energi- og miljøkomite har nylig enstemmig understreket dette:

"Komiteen mener at....Hensynet til miljøverdiene i det enkelte SVO skal ivaretas på en mest mulig hensiktsmessig måte som både ivaretar hensynet til miljøverdiene og gir grunnlag for økonomisk aktivitet blant annet innen petroleum, fiskeri, havbruk og skipsfart." (Innst. 326 S. 2017-2018)

I Faglig Forums forord skrives det at forvaltningsplanene skal "... legge til rette for sameksistens mellom næringer innenfor rammen av en bærekraftig utvikling." Norsk olje og gass vil påpeke at denne formuleringen, som nå går igjen i flere av rapportene, representerer en målforskyvning fra tidligere politisk bestemte formål med forvaltningsplanene. Helt siden den første stortingsmeldingen har verdiskapingsperspektivet blitt understreket i målformuleringene:

"Formålet med denne forvaltningsplanen er å legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av ressurser og goder i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten og samtidig opprettholde økosystemenes struktur, virkemåte og produktivitet." (St. meld. nr. 8 2005-2006)

SVO iskanten beskrives i rapporten som en dynamisk sone, men avgrenses fortsatt som et statisk område. Iskantsonen er et dynamisk system som etter vår mening kan observeres, måles og varsles. Fra det faglige grunnlaget, kan det se ut som man vurderer sårbarheten for et område som nesten aldri erfarer is som like stor som et område som ofte erfarer is. Det er vår anbefaling at det tydelig skilles mellom områder hvor is forekommer ofte og områder hvor is i praksis aldri forekommer. Dette gjøres etter vårt syn best gjennom en *SVO dynamisk iskantsone* som er støttet opp av et rammeverk for regulering av operasjonell virksomhet slik at sårbare ressurser er ivarettatt til enhver tid.

SVO Polarfronten foreslås i rapporten tatt vekk slik den er beskrevet i dag, og at den erstattes av *SVO Polar tidevannsfront*. Det faglige grunnlaget for denne anbefalingen stemmer godt overens med konklusjoner fra industriens egne modelleringsstudier. Petroleumsnæringen stiller seg derfor bak de foreslåtte anbefalingene til endring.

Kandidatområder er foreslått opprettet i områder hvor en ønsker å se nærmere på sjøfuglenes utbredelse og arealbruk for å avgjøre om området bør klassifiseres som SVO. I dette arbeidet inngår også en beskrivelse av menneskelig aktivitet og betydning denne har for sårbarheten. Vurderingen av kandidatombadene beskrives som første ledd i en større prosess hvor Faglig Forum skal gjennomgå alle de eksisterende SVOene med sikte på å forbedre beskrivelsene av verdier, påvirkning og sårbarhet generelt. Petroleumsnæringen vil oppfordre til at en i gjennomgangen og vurderingen av kandidatombader, og videre vurdering av eksisterende SVOer, i størst mulig grad beskriver variasjon i sårbarhet gjennom året, og er spesifikk på sårbarhet i forhold til ulike typer påvirkning. Dette bør igjen reflekteres i operasjonelle begrensninger, slik at en unngår begrensninger i perioder hvor de sårbare ressursene ikke er tilstede.

Generelt:

Rapporten gjennomgår for første gang alle SVOer i de tre forvaltningsplanområdene med en vurdering av den opprinnelige begrunnelsen (årsaken) for områdets sårbarhet og verdi. Dette er positivt, da det sikrer en mer ensartet håndtering av klassifiseringskriteriene på tvers av geografiske områder.

Det er et ønske fra petroleumsnæringen at en ser nærmere på likebehandling av næringer i forhold til operasjonelle begrensninger knyttet til SVO-områder. Det kan synes som at en i vurderingene har undervurdert effektene av skipsfart (støy og mulige akutte utslipp av olje) og fiskeri (påvirkning av koraller og svamp, betydelig uttak av biomasse fra økosystemet, og mulige akutte utslipp av olje) sammenliknet med påvirkning fra petroleumsnæringen.

Rapporten bygger på et omfattende datamateriale, og gir et grundig og godt gjennomarbeidet helhetsinntrykk. Det kunne imidlertid vært tydeligere henvisninger til underlagsrapporter/datamateriale på enkelte steder i rapporten.

Vårt generelle inntrykk er at beskrivelser av tilstedeværelse av ulike organismer reflekterer dagens kunnskapsnivå. Utdfordringen ligger i å kvantifisere sårbarhet, med den variasjonen som er beskrevet knyttet til dette (ref kap 1.2 i rapporten).

Rapporten peker på kunnskapsbehov som i stor grad er sammenfallende med analyse av kunnskapsbehov gjort av Equinor siste halvår¹

Det er påpekt i rapporten at en har tatt i bruk referanser til arbeid som ikke er publisert i fagfelleverderte tidsskrift. Dette er utfordrende i forhold til å kunne ettergå begrunnelsene for klassifisering av et område som særlig verdifullt og sårbart. Det henvises også til Faglig forums rapport «Risiko for og beredskap mot akutt forurensning» som enda ikke er offentliggjort.

¹ Kunnskapsbehov økosystem Barentshavet, Rapport Equinor, 2019

Et område er definert som særlig verdifullt og sårbart blant annet basert på potensiell risiko for skade. En kvantitativ tilnærming til denne potensielle risikoen hadde vært nyttig. For eksempel er mange av artene som er kartlagt, tilstede i et større område og danner dermed store robuste bestander som er mindre sårbare for påvirkning i deler av deres utbredelsesområde. Denne tilnærmingen ville gitt et riktigere bilde av sårbarhet, ikke bare potensielle konsekvenser.

KAP 1: Innledning

Industrien synes det er klagjørende at rapporten inkluderer en oversikt over hvilke utredninger som danner grunnlaget for SVO i forvaltningsplanene, samt en oversikt over kriteriene som er lagt til grunn. Det er også nyttig med en beskrivelse av hvordan internasjonale klassifiseringskriterier ivaretas av de norske SVO kriteriene.

Det foreslås i rapporten at en for framtida definerer SVOene i henhold til EBSA kriteriene i stedet for de opprinnelige SVO kriteriene. Dette begrunnes ut fra behovet for å kunne framstille SVO-områdene i henhold til internasjonale klassifiseringskriterier. En slik endring bør vurderes opp mot formålet med forvaltningsplanene og mot eventuelle framtidige konsekvenser for aktivitetsregulering innenfor disse områdene.

KAP 2: Rydding og tekniske justeringer av grensene for eksisterende SVOer.

Industrien støtter de foreslåtte endringene knyttet til rydding og tekniske justeringer av grensene for eksisterende SVOer. Endringer knyttet til SVO Polarfronten og SVO iskanten omtales i egne avsnitt under.

KAP 3: Identifisering av nye SVOer eller endring av grenser

Industrien ser behovet for å styrke kunnskapsgrunnlaget rundt de foreslåtte kandidatområdene. Mange av disse områdene er foreslått som kandidatområder basert på sjøfugldata fra SEAPOP og SEATRACK. Dette er programmer som støttes av industrien, og som vi også benytter som referansegrunnlag i våre vurderinger.

Som beskrevet i oppsummeringen, er det viktig at vurderingen av kandidatområder, og videre vurdering av eksisterende SVOer, i størst mulig grad beskriver variasjon i sårbarhet gjennom året, og er spesifikk på sårbarhet i forhold til ulike typer påvirkning. Dette bør igjen reflekteres i operasjonelle begrensninger, slik at en sikrer ivaretagelse av sårbare ressurser samtidig som man unngår begrensninger i perioder hvor de sårbare ressursene ikke er tilstede. Det er viktig at framtidige SVO områder klassifiseres basert på faktisk verdi og sårbarhet, at de er dynamiske, og tar hensyn til hva som er reell miljørisiko/sårbarhet i det aktuelle områdets utstrekning og tid, dvs områdets evne til å tåle og restituere seg etter en akutt hendelse der en hensyntar hyppighet, varighet, og romlig utbredelse.

Nye SVO'er eller endring av grenser må baseres på reell kunnskap om områdets sårbarhet. Det pågår flere forskningsprosjekter i industrien som kan gi ny og mer utfyllende kunnskap ift effekter av akutte olje utslipp nær iskant (f. eks, «Fate, behaviour and Response to Oil Drifting into Scattered Ice and ice Edge in the Marginal Ice Zone (MIZ)»).

KAP 4: Verdi og sårbarhetsvurderinger

KAP 4.1: Barentshavet

KAP 4.1.5: SVO Polarfrontområdet

Konklusjonene fra det vitenskapelige arbeidet som ligger til grunn for modellering av polarfront, tidevannsfront og smeltevannsfront sammenfaller i stor grad med tilsvarende studier utført i regi av industrien/Equinor.

Det er positivt å se at konklusjonene fra Symbioses prosjektet er lagt til grunn for sårbarhetsvurdering for skrei i området (ref tabell s 81). Referansen benyttes imidlertid også til å konkludere i forhold til andre bestander, som ikke har vært en del av studiet: «Foreløpige modellstudier indikerer at sterke

fiskebestander som skrei, vil kunne tåle store tap i en årsklasse, mens bestander som er svakere, mer lokale, eller som rekrutterer ujevnt mellom år, vil kunne påvirkes i større grad gjennom et tap av årsklasse som følge av oljeforurensning (J Caroll mfl., 2018). Dette bør rettes opp med riktig referanse, eventuelt tas ut.

Norsk olje og gass støtter forslaget om å endre grense og navn for SVO polarfront til SVO polar tidevannsfrent

KAP 4.1.6 SVO Iskantsonen

SVO Iskantsonen beskrives i rapporten som en dynamisk sone, men avgrenses som et statisk område på linje med SVOen "Variabel Iskant" i tidligere forvaltningsplaner. Underlagsdokumentene fra 2003 og fram til i dag referer alle til SVO Iskant som et dynamisk økosystem basert på oppblomstring av primærproduksjon i vår/sommersesong. Det er videre dokumentasjon som understøtter at SVO iskant opprinnelig var sett på som dynamisk, selv om den var framstilt som en linje i et kart.

- Referanse til SVO iskant i Meld St 10 (2003-2004): «De to siste [polarfronten og iskanten] er ikke faste geografiske områder, men varierer gjennom året og fra år til år»
- Meld St 8 (2005-2006) og Meld St 36 (2010-2011) viser begge en «variabel iskant» i figurer som beskriver SVO iskant.
- Det bemerkes også at vitenskapelig dokumentasjon som omhandler iskant referer til en dynamisk sone, ikke en statisk linje eller lokalisering.

I 2014 introduserte Norsk Polarinstitutt «Iskantsone økosystem» hvor «ytterkanten av iskantsonen kan tolkes til å begynne der den første isen påtreffes, samt en sone ut i åpent vann». Iskantsonen ble da definert som > 15% is konsentrasjon basert på at 15% var ansett som det laveste målbare nivået og at området fra 0-15% var en relativt liten buffersone som reflekterte måleusikkerheten.

Med basis i tilgjengelig dokumentasjon kan det konkluderes med at iskantsonens økosystems sårbarhet er knyttet til tilstedeværelsen av dette økosystemet, og at området ikke er sårbart når dette økosystemet ikke er tilstede. Dette bør være en forutsetning for klassifiseringen, og bør reflekteres i anbefalingen til SVO områdets utbredelse.

Industrien anerkjenner området rundt iskanten som et viktig dynamisk økosystem. Økosystemet er hovedsakelig knyttet til iskantsonen (marginal ice zone, MIZ), som har en utstrekning med forhøyet primærproduksjon på ca 20-50 km om våren/tidlig sommeren (Olsen og von Quillfeldt, 2003). Det er viktig å få klarhet i sammenhengen mellom størrelse på sårbart område og iskantsonens utbredelse.

Fra et miljørisikoperspektiv ville det være hensiktsmessig å definere en *dynamisk iskantsone* som er støttet opp av et rammeverk for regulering av operasjonell virksomhet slik at sårbare ressurser er ivaretatt til enhver tid. Myndighetene gir i dag en begrensning på aktivitet i disse områdene. For petroleumsindustrien er denne begrensningen operasjonalisert gjennom følgende:

- For leteboring: begrensning i operasjonsvindu (operasjoner kun tillatt mellom 16. juni til 14. desember) for å unngå sårbare perioder. I tillegg må aktiviteten stoppe dersom iskanten (definert som observert iskant) kommer nærmere enn 50 km (ref kap 7.10 i rapporten). I tillegg har operatørene iverksatt ekstra tiltak innen oljevernberedskap.

For utbygging og produksjon vil petroleumsindustrien adressere potensiell tilstedeværelse av is i anleggsdesign og operasjonsfilosofi. Det er allerede investert betydelig i teknologiutvikling for å kunne møte disse utfordringene, selv om eventuell produksjon i disse områdene ikke vil være aktuelt før om 8-10 år.

Norsk olje og gass foreslår derfor at den gjeldende statiske "Variabel iskant SVO" erstattes av en dynamisk "Iskantzone SVO" som reflekterer at iskantsonen er et naturfenomen i konstant bevegelse.

Rapporten drøfter en statisk avgrensning av SVO iskanten, som ved den mest konservative tilnærmingen (0,5% isfrekvens) dekker alle områder som har erfart målbart isdekke de siste 30 år. Mange av disse områdene er langt unna iskanten slik den beveger seg som en dynamisk sone i dag, og det er mindre sannsynlig at disse områdene vil erfare is de neste 30 årene. Rapporten har ikke synliggjort en vitenskapelig begrunnelse for å velge en slik tilnærming som viser at isens tilstedeværelse en gang i løpet av 30 år endrer områdets verdi/sårbarhet, og at næringsvirksomhet i området av den grunn bør begrenses. Rapporten viser til følgende utsagn uten tilstrekkelig dokumentasjon:

- «Det faglige grunnlaget viser at hele iskantsonen har stor betydning for mange arter på ulike trofiske nivå. SVO Iskantsonen sammenfaller derfor med grensen for maksimal isutbredelse i april (figur 4.1.18)».
- «Produksjonsforhold, forekomst av arter (figur 4.1.19), sårbarhet for ulike typer av påvirkning og hvordan dette varierer gjennom året og mellom år har betydning for i hvilken grad iskantsonen er verdifull og sårbar. Imidlertid vil hele iskantsonen alltid være viktig for flere arter og/eller biologiske prosesser uavhengig av årstid (figur 4.1.19)».

Det er vanskelig å forstå at et område hvor iskanten kan være tilstede hvert 10-20 år skal være like sårbart som områder hvor dette skjer årlig. Norsk olje og gass vil derfor subsidiært anbefale en videreføring av 30 prosent isfrekvens som anvendt i tidligere forvaltningsplaner.

KAP 4.2: Norskehavet

Ingen kommentarer

KAP 4.3: Nordsjøen og Skagerrak

KAP 4.2.10: SVO Vikingbanken, tobisfelt nord og sør

Det henvises i rapporten til at Tobis ansees som sårbar for akutt oljeforurensning, både på havbunnen og i vannsøylen. Dette begrunnes i en hypotese om at akutt oljeforurensning kan påvirke sedimentet på Vikingbanken og følgelig negativt påvirke Tobis sin bruk av sedimentet som gytesubstrat og til å grave seg ned i. Vikingbanken er en grunn banke i et strømrict område i Nordsjøen. Sedimentet består av fin sand noe som tilsier at det er gode strømforhold på havbunnen. Sedimentert stoff akkumuleres i strømsvake områder og eroderes bort i strømssterke områder. Olje har lavere egenvekt enn vann, men over tid vil de lettere komponentene i oljen enten løses i vannsøylen, eller brytes ned slik at det kan forekomme en rest som da har svakt høyere egenvekt enn vann og derfor vil sedimentere. Det er vanskelig å se på hvilket grunnlag hypotesen om at olje skal sedimentere i et område som er preget av erosjon (slik som Vikingbanken) skal foregå. Det er rimelig å anta at eventuelle oljerester som sedimenterer vil samle seg i områder med lavere bunnstrøm, slik som dypere liggende områder hvor sedimentet består av leire/silt fraksjoner.

Med vennlig hilsen

Norsk olje og gass

Hildegunn T. Blindheim
Direktør, Klima og miljø

